

Paco Roca dibuixa l'exili

A 'El ángel de la retirada' l'autor explora les condicions dels refugiats espanyols a França

JOAN PIERAS
La Massana

La jove Victoria Valiente, filla d'exiliats de la Guerra Civil espanyola procedents de Barcelona, té somnis en què un soldat republicà l'acompanya, el 1939, per la platja d'Argelers, al sud de França, on després de la derrota es va alçar un dels camps on van anar a parar milers de refugiats que van fugir de les tropes franquistes. Paco Roca, Premi nacional de còmic 2008 a Espanya per l'àlbum *Arrugas* -i que a *El faro* ja va relatar una història sobre la guerra civil i l'exili francès-, torna a indagar en la mateixa temàtica a *El ángel de la retirada* (Bang Ediciones), una novel·la gràfica, amb guió de l'autor francès de novel·la policíaca

“Donar llet als porcs abans que als espanyols”

A *El faro* Paco Roca narra l'arribada d'un refugiat (inspirat en el soldat almerienc Francisco Valiente -és casualitat que comparteixi cognom amb el protagonista d'*El ángel de la retirada*-) a un far del sud de França, on un avi li fa tornar la il·lusió de viure. Roca s'havia quedat “amb ganes d'explicar el tracte que els francesos van donar als espanyols, un tema poc conegut i a França, encara tabú. Els francesos van saber capgirar uns fets poc heroics igual que ho van fer amb el col·laboracionisme amb els nazis”, relata. Una escena del còmic recorda aquella època. En una de les vinyetes, un granger francès manifesta que prefereix donar llet “als porcs abans que als espanyols”.

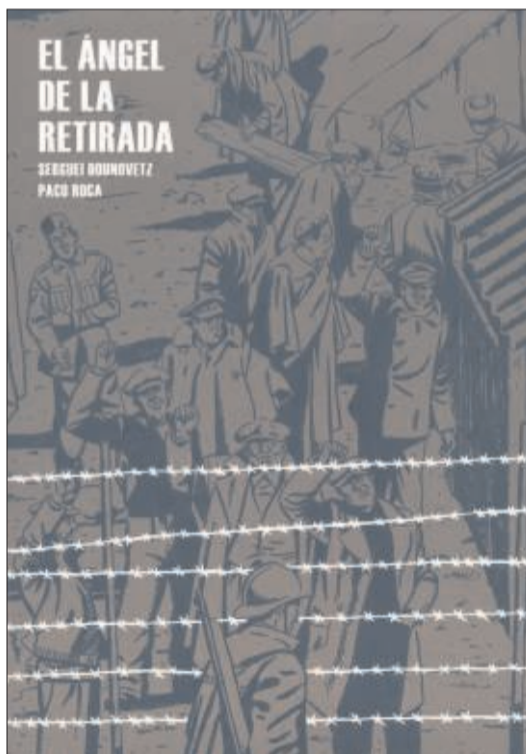
TABÚ

A França encara no es pot parlar de l'actitud que alguns van tenir amb els republicans

Serguei Dounovetz, recentment publicada a França i que arribarà aquest dijous a Espanya.

“La memòria històrica i la Guerra Civil s'han convertit en un gènere dins del còmic -constata Paco Roca-. Només cal veure obres com *Las serpientes ciegas* o *El arte de volar* o els àlbums de la guerra de Carlos Giménez. Les guerres fan sortir el millor i pitjor de les persones, hi ha herois, històries... La Guerra Civil és la més pròxima que tenim i encara hi ha gent que la va viure i ens en pot donar informació de primera mà. El còmic també l'està descobrint.”

Roca va plasmar el relat de

Dounovetz, que viu a Montpeller, gairebé com una continuació d'*El faro* (publicat el 2004 i reeditat el 2009 per Astiberri), tant en la temàtica com en el dibuix. Les dues obres són en bitò. “El blanc i negre dóna més credibilitat a la història, al dramatisme de la realitat del derrotat i recorda el documental.”

El ángel de la retirada va sortir d'una idea de la colònia espanyola de Besiers, al sud de França, que celebra 120 anys de suport als emigrants arribats de l'altra banda dels Pirineus, des que el 1880 hi van arribar els primers treballadors.

Les historietes del Sergent Kirk, d'Hugo Pratt, en un volum

Norma Editorial publica en un volum les tires d'Hugo Pratt aparegudes originalment a la revista *Misterix* durant tot l'any 1953. Poques vegades podem gaudir d'una obra escrita i dibuixada per dos grans mestres del còmic com en aquesta ocasió. Quan van començar amb aquest projecte, Hugo Pratt va començar a depurar la seva tècnica de dibuix, que aviat crearia escola, i un esplèndid H. G. Oesterheld arrasava amb totes les obres que escrivia. Junts van redefinir el gènere del western amb *Sgt. Kirk* i van crear una llegenda.

Una sèrie com la del Sergent Kirk, malgrat estar realitzada en còmic, és a dir, d'una forma artística tradicionalment considerada com a *menor*, revela un tret sorprenentment precursor, sobretot si se la compara amb el cinema,

ORIGEN

Norma Editorial recull les tires que es van publicar el 1953 a la revista 'Misterix'

una altra forma d'alguna manera *germana* però molt més rica -i no solament en el pla econòmic, sinó també des del punt de vista de l'expressió.

En efecte, sigui quin sigui el valor excepcional del Sergent Kirk, solament la idea del cine ens la pot fer apreciar plenament. És una mica perquè el cine és, des de fa més d'un segle, el referent privilegiat del món de la imatge, però sobretot a causa d'un moment històric particular de la seva evolució. Els cinèfils saben que el western va tenir mutacions ideològiques interessants.

